

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily
in the United States.
Issued every day except Sundays
and legal holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: 2876 CORTLANDT.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4687 CORTLANDT.

NO. 55. — ŠTEV. 55.

NEW YORK, TUESDAY, MARCH 8, 1921. — TOREK, 8. MARCA, 1921.

VOLUME XXIX. — LETNIK XXIX.

OSTREJŠE IZVAJANJE PROHIBICIJE

PROHIBICIJSKI URADNIKI IMAJO NOVE REGULACIJE, KATERE MORA ODOBRI TI ADMINISTRACIJA NOVEGA PREDSEDNIKA HARDINGA.

Washington, D. C. 7. marca. — Regulacija za nadaljno omejitve razdelitve pijače, ki so omejene sedaj na izdelovalce ter lekarnarje na debelo, — so sestavljene ter čakajo na odobrenje od strani nove administracije.

Protesti proti popolnemu izločenju prodajalcev na debelo pa prihajajo neprestano v zakladniški urad od strani katoliških, episkopalnih in luteranskih duhovnikov, kojih zastopniki izjavljajo, da so ti gospodje vajeni dobivati vino, namenjeno v masne svrhe, od gotovih prodajalcev na debelo, ki jim dobavljajo vse standard kakovosti.

Z izločenjem prodajalcev vina na debelo bi bil ta vir dobavljanja odrezan. Da se odpomore temu, so bile prohibicijske oblasti naprošene, da naj dovolijo zanesljivim prodajalcem, ki so bili v tem poslu najmanj tri leta, da še nadalje prodajajo vina v masne svrhe kot izjemo v splošnih regulacijah, ki so sedaj pravomočne. Urad za notranjo carino bo še ta teden vpriporil zaslišanje glede te zadeve.

Rešitev vprašanja, če smejo zdravniški predpisati dobro pivo, bo tudi med številnimi stvarmi, katere mora rešiti nova administracija. Justični department je napravil za zakladniški department izvid, s katerim naj bi se dovolilo uporabo piva v zdravniške svrhe a sličen način, kot se dovoljuje vino. Prohibicijske oblasti pa so proti temu, da bi se dovolilo uporabo močnega piva v zdravniške svrhe, kajti menja so, da bi tako dovoljenje še bolj kompliciralo že itak komplikirani problem postopanja s pivovarstvi.

Uradniki prohibicijskega departmenta pričakujejo z napetostjo stališča, katero bo zavzela nova administracija proti pivovarstvom vsprti stališče kampanje, katero je komisar Kramer vodil v različnih delih dežele proti izdelovanju piva, ki vsebuje več kot postavno dovoljeno množino alkohola in vsprti številnih zaplenjenj lastnine katere je vpriporila vlada v zadnjem času.

Nadaljno vprašanje za nove načelnike departmenta je ono prevažanja opojnih pijač preko te dežele, če je blago namenjeno iz ene tuje dežele v drugo.

FRANCIJA IN POLJSKA.

Pariz, Francija, 7. marca. — O priliki potovanja maršala Pilsudskega v Francijo sta poljska in francoska vlada sporazumno sestavili nastopno izjavo: "Vladi Francije in Poljske, ki na enak način saramita za tem, da se obvaruje evropski mir, sta že opetovano priznali skupnost interesov, ki večje obdobje državi. Sporazumno sta izrazili svojo voljo, da se združita v skupnem delovanju, da obdržita kontakt pri brambi teh najvišjih interesov."

KDO NOSI SVILENE NOGAVICE?

Boston, Mas., 7. marca. — Dama iz takozvane "družbe" ne nosi več svilnenih nogavic. Mesto tega so sedaj v modi nogavice iz bombaža ter šolni z nizkimi petami. Prodajalci izjavljajo, da so navadne delavske v sedanjih časih še edine, ki kupujejo svilene nogavice. Dejstvo, da so pričele nositi ženske iz višjih krogov daljša krila, je veliko pripomoglo k temu, da se varčuje tudi pri nogavicah.

AEROPLAN V SLUŽBI LOVSKEGA ČUVAJA.

Dixon, Ill. 6. marca. — Zvezni lovski čuvaj se poslužuje aeroplanov, da zalotijo krstilce zaključene spomladanske seetje na rae. V bližini Erie je bilo aretiranih 6 lovcov, na katere je plant čuvaj z aeroplanom. Vsak je moral plačati po \$35 kazni.

ZANESLJIVO IN HITRO

oskrbuje DENARNA IZPLAČILA v stari domovini in opravlja druge bančne posle

Frank Sakser State Bank
82 Cortlandt Street New York

Rojaki, poslužujte se vseh zadevah te slovenske banke, ki je pod stalnem nadzorstvom državnega urada in ima za varstvo \$100,000.00 glavnice in \$50,000.00 rezervnega sklada.

Frank Sakser, predsednik.

Včeraj smo računali za pošiljavo jugoslovanških kron po sledečih cenah:

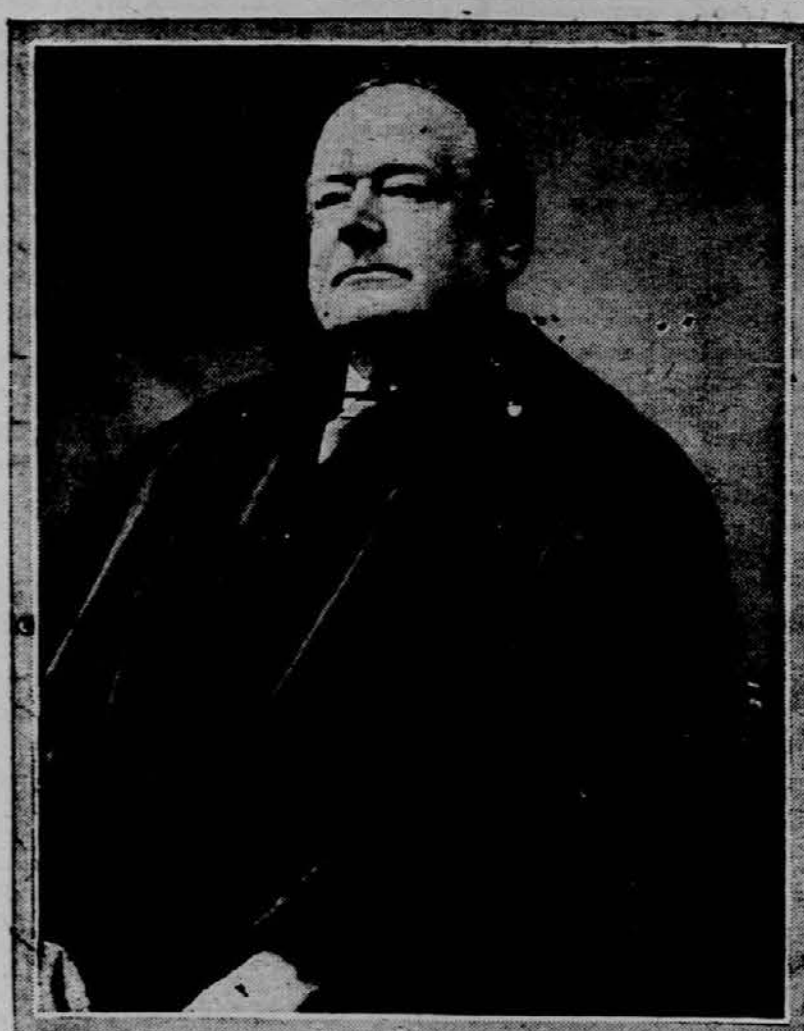
300 kron	\$2.35	5,000 kron	\$37.25
400 kron	\$3.10	10,000 kron	\$74.00
500 kron	\$3.85	50,000 kron	\$365.00
1,000 kron	\$7.50	100,000 kron	\$720.00

Vrednost denarja sedaj ni stalna, menja se večkrat nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej. Mi računamo po ceni istega dne, ko nam poslani denar doseže v roke.

Denar nam je poslati najbolj po Domestic Money Order, ali po New York Bank Draft.

Frank Sakser State Bank

82 Cortlandt Street, New York

Predsednik vrhovnega sodišča White, ki je zaprisegel predsednika Hardinga.

LENINOVA VLADA

ZANIKUJE VESTI

Trocki ima na razpolago vsa sredstva, da bo zatrl ustajo. — Lenina bodo morali priznati.

Pariz, Francija, 7. marca. — Tukajšnja brezlična postaja na Eiffelovem stolpu je dobila poročilo, da je položaj v Kronštadu izvanredno resen. Lenin odločno dementira vest, da je padel Petrograd ter pravi, da se vrše nemiri samo v Ukrajini, sicer je pa cela Rusija mirna.

— Če Lenin sedaj zmaga, ni nobenega dvoma in pomisleka, da ga morajo zavezniki priznati.

Pariz, Francija, 7. marca. — Iz Revala prihaja poročilo, da se vrši pravkar v Moskvi konference delegatov komunističnih stran. iz sosednjih držav Rusije. Razpravlja se o vojaškem in političnem položaju vsake iz teh držav, da bi ruska sovjetska vlada imela za gotovilo, da bodo komunisti v stanju za slučaj ruskega napada spomladi 1921. leta strmoglaviti vlado v svoji deželi.

Nemški delegati so izjavili, da bi rdeča ruska armada, ako spomladi prodre do poznanske meje, naletela na splošni narodni odpor v Nemčiji, kjer bi se vse stranke združile za nacionalno obrambo. Komunisti bi ne mogli izvesti državnega preobrata; nasprotno — bili bi prisiljeni deželo brantiti.

Nasprotno izjavo so pa podali poljski, madžarski in rumunski delegati, ki so kategorično zadržali, da je položaj v teh državah tak, da bi se komunistom na vsak način posrečilo dobiti ostast v roke in pomagati rdeči armadi da sestavi deželo.

Sovjetska vlada zdaj posebno proučuje razmere v Rumuniji, to je sposobnost ondotnih komunistov, da res izvrše državni preobrat.

ZA PROSTOST DEBSA.

Boston, Mass., 7. marca. — Na velikem zborovanju, na katerem so govorili znani socijalisti, se je sprejelo resolucije, ki zahtevajo oprostitev vseh političnih kaznjencev, posebno na Debsa. Sredi aprila se bo vršila velika demonstracija. Debs se nahaja v ječi od aprila 1919 naprej.

NEMČIJA STAVILA

SVOJE PROTI PREDLOGE

Nemški proti-predlogi so baje nezadovoljivi in dr. Simons zahteva nadalji teden odloga.

London, Anglija, 7. marca. — Novi predlogi Nemcev so soglasno s franc. viri nezadovoljivi. Te predloge so izročili svetu zveznikov danes zjutraj pred otvorjenjem konference. Konferenca se je pričela krog pol dne.

Dr. Walter Simons, voditelj nemške delegacije, je izjavil za zveznikom, da Nemci ne sprejmejo v Parizu sestavljenih zahtev ter sklenili predlagati začasno uravnavo. Ta uravnavo naj bi obsegala gotovo letna plačila za prvih pet let.

Krog ene se je iz neuradnih virov izvedelo, da so zavezniki obvestili Nemce, da se bodo poslužili kaznivih odredb. Te odredbe je pojasnil Nemcem pretekli četrtlet Lloyd George.

Nemški predlogi so bili stavljeni pod pogojem, da ostane Gornja Šlezija pri Nemčiji in da opuste zavezniki vse trgovske omejitve. — Če moramo staviti predloge, ki obsegajo celo odkodno, smo prisiljeni zahtevati en teden odloga, da se lahko posvetujemo z Berlinom, — je rekel dr. Simons, ki je izročil proti-predloge.

UVELJAVLJENJE VIŠNJEVIH POSTAV.

Beaver, Pa. 7. marca. — Prvikrat v številnih letih so bile danes v tem kraju vse prodajalne zaprte, kajti prebivalci so hoteli pokazati, da se zavzemajo za sprejem nedeljskih postav po celi državi. V kolikor je znano, ni nikdo kršil obljube, dane komiteju duhovnikov štirih protestantskih cerkva, da bodo vse prodajalne tekom cele nedelje zaprte.

Štiri lekarne so bile odprte, a le za sprejemanje in izvrševanje nujnih zdravniških receptov, dočim so bile zaprte vse prodajalne, v katerih se prodaja candy in sadje. — Številne prodajalne ob robu mesta so bile odprte na prodajo gazolina za stroje na poti skozi Beaver, a v teh prodajalnah je bilo le malo opravka in le malo uslužbencev je bilo zaposlenih.

Vse restavracije so bile odprte kot ponavadi in tudi hoteli so delali dobre kupčije, kajti tukaj je navada peljati družine v restavracije na nedeljsko večerjo.

RUSKI KMETJE

GROZE BOLJŠEVIKOM

50,000 kmetov se baje vdeležuje upora proti boljševikom. — Revolucijsko gibanje zelo resno.

Pariz, Francija, 7. marca. — Pozno semkaj dospela poročila iz različnih virov, potrjujejo vesti, soglasno s katerimi stoji sovjetska vlada v Rusiji nasproti zelo resnemu gibanju in da se mora boriti proti pravevati revoluciji.

Pariz, Francija, 7. marca. — Ruske boljševeške sile so čete mornariške postaje v Kronštatu pregnale iz Oranienbaum, nekega kraja na južni obali Finskega zaliva, 19 milj zapadno od Petrograda. Tako se glasi v nekem poročilu, ki je prišlo iz Viborga.

Bojne ladje so šle po reki navzgor ter izkrcale oddelke mornariških čet v Petrogradu, kjer se je del posadke pridružil revoluciji. Nadalje se trdi, da se je preostanek posadke umaknil proti Gačini, ki leži trideset milj proti jugo-zapadu, kjer imata vojni minister Troekli in vrhovno poveljstvo svoj glavni stan.

Sovjetskih voditeljev se je baje lotila panika in Lenin in Trocki se baje pripravljata na beg, kot se glasi v nekem sporočilu iz Revala na "Matin".

Trdi se, da ima proti-boljševski voditelj Antonov na čelu 50 tisoč oboroženih kmetov v svojih rokah vlado v okrajih Voronež in Tambov v južni Rusiji in da je vsled tega eno od možnih sovjetovnem delom dežele živila.

Helsingfors, Finska, 7. marca. — Vsi razredi prebivalstva v Kronštadu, veliki mornariški postojenki v bližini Petrograda, so se združili v ustaji proti sovjetski vladi, — se glasi v poročilu na tukajšnje rusko agencuro.

Stvorjenje revolucijskega komiteja se je izvršilo vrez sovdeležbe političnih strank in člani so bili izključno vzeti iz krogov mornarjev in delavcev, ki ne pripadajo nobeni stranki.

Začasna vlada je objavila program, kojega glavna vsebina je takojšnje sklicanje konvencije ustavodajne skupščine ter zopetno uveljavljenje trgovske prostosti med posameznimi osebami.

CARUSU SE OBRABA ZDRAVJE NA BOLJŠE.

Včeraj zvečer se je obrnilo slavnemu tenoristu Carusu zdravstveno stanje znatno na boljše. V New York je prišel njegov brat v namenu, da ga vzame takoj v Italijo, kakorhitro mu bo mogoče potovati.

DENARNE POŠILJATVE V ISTRO, NA GORIŠKO IN NOTRANJSKO.

Izvršujemo denarna izplačila popolnoma zanesljivo in sedanjim razmeram primerno tudi hitro po celi Istri, na Goriškem in tudi na Notranjem, po ozemlju, ki je sasedeno po italjanski armadi.

Včeraj smo računali za pošiljavo italjanskih lir po sledečih cenah:

50 lir	\$ 2.40
100 lir	\$ 4.20
300 lir	\$12.00
500 lir	\$20.00
1000 lir	\$39.00

Vrednost denarja sedaj ni stalna, menja se večkrat nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej.

Mi računamo po ceni istega dne, ko nam poslani denar doseže v roke.

Denar nam je poslati najbolj po Domestic Postal Money Order, ali po New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt St., New York

BELI TEROR DIVJA PO OGRSKI

31 USTAŠEV JE BILO USMRČENIH POTEM KO SO SE PODALI PROTI OBLJUBI, DA BODO OPROŠČENI. — ČASTNIKI SO U-KAZALI, ZBIČATI VOJAKE.

Dunaj, Avstrija, 6. marca. — V poročili, ki so dospela danes semkaj, se glasi, da je imel upor med člani madžarske posadke v Rabu za posledico smrt dveh častnikov ter eksekucijo enotridesetih članov posadke.

Soglasno s poročili, ki so dospela semkaj, je izbruhnila buna, ko sta boran Rives in grof Vay ukazala bičanje par vojakov. Drugi vojaki so protestirali proti bičanju ter ustrelili dva častnika, ki sta potegnili svoje revolverje, da zadušita ustajo.

Ustaši so se nato zabarikadirali v svoji vojašnici in na lice mesta je prišla artilerija, ki je namerila svoje topove na vojašnico. — Ustaši so se baje udali potem, ko jim je zagotovilo, da bodo prosti in nekaznovani radi ustaji. Kakorhitro pa so se udali, so jih ustrelili. Med ustreljenimi se nahajata tudi dva stotnika, ki sta simpatizirala z uporniki.

ANGLIJA BAJE NE BO POMAGALA JAPONSKI

V SLUČAJU VOJNE MED JAPONSKO IN AMERIKO, NIMA BAJE ANGLIJA NOBENIH OBEZVOSTI POMAGATI JAPONSKI. — BREZSRČNI HUJŠKAČI POVZROČAJ VOJNO RAZBURJENJE. — Poroča LOUIS SIEBOLD.

Diplomati in državniki v Washingtonu, Londonu, Parizu in Tokiju so pred kratkim posvetili velik del svojih misli izčiščenju napadnega razlaganja pogodb med Anglijo in Japonsko.

Zlobni propagandisti so se poslužili pogoib, ki je bila sklenjena med londonskim zunanjim uradom ter vlado Mikada leta 1911, da dokažejo, da je na temelju te pogodbe Anglija obvezana proti Japonski na pomoč v slučaju vojne med Japonsko in Združenimi državami.

Državniki in uredniki, ki so se več let posluževali strašila vojne med Združenimi državami ter Japonsko, trdijo se danes, da obvezuje japonsko-angelska pogodba Anglijo, da stoji na strani Japonske v slučaju, da bi prišlo do razdora med japonsko in ameriško vlado. Dejstva, katere je dobil list World iz daleč ločenih, a avtoritativnih virov, pa dokazujejo na nepobiten način, da je stvar povsem drugačna.

1. — Poročevalec lista v Londonu si je zagotovil oficijelno avtoriteto za ugotovilo, da je angleška vlada obvestila Japonsko, da so Združene države izključene iz ciljev angleško-japonske pogodbe iz leta 1911, takoj po odobrenju tega dokumenta od strani obeh vlad.

2. — Baron Isii, japonski poslanik v Parizu, je pri objavljenju polnega besedila pogodbe izjavil z velikim poudarkom, da je Japonska predlagala klavzulo, ki je izključila Združene države iz japonsko-angelske pogodbe, s polnim upoštevanjem namena te klavzule.

3. — Baron Hajaši, japonski poslanik v Londonu, je potrdil izjavo svojega tovariša ter rekel, da niso bile Združene države nikdar v mislih strank, ki so sklenile pogodbo kot dežela, proti kateri bi se kdaj storilo kak korak, ki bo ogrožal teritorialne pravice ali posebne interese na Daljnem vzhodu.

William Jennings Bryan pravi v brzojavki na "World" da je 30 pogodb za mirovne komisije, katere je pripravil on in katere je podpisalo trideset narodov leta 1914, "zaplo zev", katero so pustile arbitrajske pogodbe.

5. — Mednarodne avtoritete v državnem departmentu in izven njega, so soglasno naziranj, da bi Root-Bryce-ova pogodba, sklenjena med Anglijo in Ameriko leta 1908, izključevala Združene države iz angleško-japonske pogodbe tudi v slučaju, da bi Byranove pogodbe glede mirovih komisij ne obstajale. Baron Hajaši, japonski poslanik v Londonu, nudi nadaljno zavrnitev izjav alarmistov, ki pravijo, da je Anglija obvezana na temelju te pogodbe nuditi vojaško pomoč Japonski v slučaju vojne med Ameriko in Japonsko. Baron Isii pa je podal naslednjo izjavo glede pogodbe med Japonsko in Anglijo: —

— Bazična ideja zveze je zavarovati s skupno akcijo teritorialne pravice in posebne interese, katere imata tako Japonska kot Anglija v istočni Aziji ter Indiji. Združene države niso bile nikdar v mislih kot dežela, proti kateri bi se mogla obračati kaka skupna akcija na temelju te pogodbe.

— Nikdar ni bilo v mislih japonske vlade boriti se proti Združenim državam in v slučaju vojne, katero omenjam le radi argumenta, bi Japonska ne pričakovala, da bi ji prišla Anglija na pomoč. — Vsled tega sta tud obe vladi vrnila klavzulo v pogodbo, ki oprosta Angliji obveznosti pridružiti se Japonski v vojni proti Združenim državam.

— Odkrito mi je žal, da obstajajo taki vznemirjevalci, kajih noperi so škodljivi ne le Japonski in Angliji, temveč tudi Združenim državam. V zvezi s tem lahko trdim mirno, da ne bo stala pogodba nikdar na poti dobrega sporazuma med Anglijo in Združenimi državami in da tudi ni namen Japonske uporabiti to zvezo kot sredstvo, da se izvaja pritisk na staro prijateljstvo, Združene države.

Baron Isii je objavil sredi januarja v Parizu besedilo japonsko-angelske pogodbe izključno v namenu, da zavrne trditve gotovih ljudi, da se obrača pogodba proti Združenim državam in da mora v slučaju vojne s kako tretjo silo ena država pomagati drugi.

AMER. BANČNI SISTEM ZA ŠPANSKO.

Madrid, Španko., 6. marca. — List Libertad je objavil danes uredniški članek, tikačoe se skorajšnjega ugasnjenja privilegijev Španske banke. List trdi, da bi se morala španski sistem izpremeniti ter sprejeti bančni sistem kot je uveljavljen v Združenih državah in v Braziliji.

Mesto ene centralne banke, ki ima monopol na izdajanje papirnatega denarja, — se glasi, — naj bi se dalo ta privilegij večjemu številu bank v različnih delih dežele. — Libertad trdi, da je taka reforma absolutno potrebna za prosperiteto dežele.

Važno za potnike.

Kdor želi v bližnji bodočnosti potovati v stari kraj, naj se obrne na nas, da mu pošljemo vsa navodila, kako je mogoče dobiti potni list.

Kdor že ima jugoslovanski ali ameriški potni list lahko potuje kadar hoče.

Kdor pa spada v zasedeno ozemlje, in želi potovati v staro domovino, mu še vedno lahko preskrbimo potni list, kadar pride v New York.

V vsakem oziru se obrnite na

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt Street New York

"GLAS NARODA"

(SLOVENIAN DAILY)
Owned and Published by
SLOVENIO PUBLISHING COMPANY
(a corporation)
FRANK SAKSER, President. LOUIS BENEDIK, Treasurer
Place of Business of the Corporation and Address of Above Officers:
82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredni in praznični.
Za celo leto velja list za Ameriko \$7.00 Za New York za celo leto \$7.00
in Canada \$6.00 Za pol leta \$3.50
Za pol leta \$3.00 Za inozemstvo za celo leto \$7.00
Za četrt leta \$1.50 Za pol leta \$2.50

GLAS NARODA
(Voice of the People)
Issued every day except Sundays and Holidays.
Subscription yearly \$6.00

Advertisement on agreement
Dopis brez podpisa in osebnosti se ne prištevajo. Denar naj se blagoviti pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov prosimo, da se nam tudi pošljeno bivaličke naznani, da hitreje najdemo naslovnik.

GLAS NARODA
82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2876

Nova doba se bliža.

"Česaroli se lotimo, mora temeljiti na volji naroda".
To je višek inavguracijskega govora, ki ga je imel novoizvoljeni predsednik Harding. Volja naroda pa mora odločevati. Besede glase sicer kot novi evangelij, v splošnem pa pomenja to le povratek k našim starim tradicijam, katere je Wilsonova administracija tekom zadnjih osem let skoraj popolnoma ignorirala.

Na mesto vlade "potom naroda in za narod" je bila stopila avtokratična volja enega samega moža, katerega želja je bilo povelje, ki ni trpelo nobenega ugovora.

Harding je že kot kandidat ponovno zatrjeval, da bo v slučaju svoje izvolitve smatral za največjo dolžnost v prvi vrsti ščititi ameriške interese. Predsednik Harding je na svehčan način ponovil to svojo obljubo. Ta njegova obljuba pa ne bo povzročila pri naših bivših zveznikih posebnega veselja in zadovoljstva.

— Naša dolžnost ni vmešavati se v evropske zadeve, — je rekel predsednik Harding. — Mi se nečemo vtičati v nobene zapletljive. Mi ne bomo prevzeli nobene odgovornosti, iz izjemo, če nam kaj takega narekuje naša vest in naša razsodnost.

To je odmev nezmotljivih Washingtonskih besed, ki je svaril deželo pred "zapletenimi zvezami", obenem je pa tudi kritika bivše administracije, ki je hotela upravljati staremu svetu, pa je doživela velikanski finančni fiasko.

Nasprotniki predsednika Hardinga, bodo rekli, da so te njegove besede reakcijskega značaja. Te besede so namreč za Anglijo in za Francijo jako slaba tolažba.

— Mi zahtevamo medsebojni sporazum — je rekel Harding. — Mi smo pripravljeni z narodi te zemlje, bodisi z velikimi, bodisi malimi, sodelovati glede razoroževanja.

Harding se torej zavzema za zvezo narodov, za zvezo, ki bi vsebovala vse narode, velike in male.

Ta zveza naj bi bila v popolnem nasprotju z Wilsonovo Ligo narodov, v kateri naj bi imeli Anglija in Francija glavno besedo.

Ta zveza naj bi bila v popolnem nasprotju z Wilsonovo Ligo narodov, katere namen je sejati nov srd med narodi.

Kako si pa predstavlja Harding to zvezo narodov?

— Mi iščemo prijateljstva — je rekel — mi nimamo nobenega srda v svojem srcu. Toda Amerika, naša Amerika, Amerika, kateri so naši očetje položili temelj, se ne more nikdar priklopiti trajni vojaški zvezi.

S tem so Francozje za eno razočaranje bogatejši in za eno upanje revnejši.

Ko je predsednik Harding izrekel te besede, je najbrže mislil na angleško-francosko-ameriško pogodbo, za katero se je njegov prednik tako silno zavzemal.

Upati je, da bo kongres pametno tolmačil besede predsednika Hardinga. Nova doba, ki se pričinja v naši zgodovini, nas mora povesti nazaj k ameriškim idealom, nazaj k ustavni vladi, pod katero je postala naša dežela tako velika in tako močnega.

Amerika naj bo vzgled celnemu svetu. Predsednik Harding je v svojem govoru, prežetem z duhom Washingtona in Lincolna, pokazala pot.

Bog ve, če mu bo sledil ameriški narod!

Velesrbska ideja.

Pod tem naslovom piše ljubljanski Slovencec sledeče:

Zdržištev vseh Jugoslovancev v eno močno državo je bilo stremenje vseh naših velikih mož naše ožje domovine brez razlike na strankino pripadnost. To stremenje ne datira morda šele iz dobe svetovne vojne, marveč iz časa našega narodnega vstajenja, čeravno so posamezni prosvetljeni duhovi že mnogo prej manj ali bolj izrazito proslavljali idejo jugoslovanskega ujedinjenja. V širokih slojih našega naroda se je ta misel utrnila v zadnji balkanski vojni in med svetovno vojno izbruhnila na dan kot val, ki podre vse ovire. Najsrčneje sta mu tedaj utirala pot pokojni dr. Krek in dr. Korosec, ob pritrjevanju in sodelovanju celega naroda z upravljalnimi izjemami. Ta ideja je tako zdrava in naravna, da se je morala uresniti tudi brez svetovne vojne, ki je njeno udeležitev samo pospešila.

Danes je ta misel v narodu dobila hud udarec, kar so pokazale zlasti volitve na Hrvaškem. Zakaj? Tega je kriva velesrbska ideja, ki dviga zopet svojo glavo. Velesrbska ideja je po zlomu Avstro-Ogrske izgubila svoj polet, pa zatrla ni bila. Ni se pojavljala toliko v politiki, kakor v upravi in to je zdrav narodov instinkt takoj začutil in reagiral; žal ne samo proti velesrbski ideji, ampak tudi proti zdravi misli ujedinjenja vseh Jugoslovancev. Politični in upravni centralizem v bistvu ni nič drugega, nego ustvarjanje velesrbskega imperijalizma. In ta je dinamič za našo državo, vsled česar se SLS stranka tako dosledno in vztrajno bori proti njemu. Limati in utrjevati državo s centralizmom se pravi preganjati hudiča z belečubom.

Kdor količjak pozna zgodovino srbskega naroda, se ne bo žudil pojavu velesrbske ideje med Srbi. Misel ujedinjenja vseh jugoslovanskih plemen kot enakopravnih delov Jugoslavije ali kakor jo že hočemo imenovati, je med Slovenci prej dozorela kakor pri Srbih in zgodovina je srbsko pleme v tem oziru takorekoč prehitela; prodrla bo pa tudi pri njih, prej ali pozneje, žal morda še le po hudih, nepotrebnih notranjih borbah. Znak velesrbske nesmiselnosti je, ako imenujejo centralisti avtonomistične stranke separatiste, nasprotniki Srbov, protidržavni element in Bog ve, kaj še vse. Kdor hoče resno državo Srbov, Hrvatov in Slovencev, ne bo naravnemu razvoju in medsebojnemu zblizjevanju delal sile z nasilnim centralizmom, nasilno in umetno takorekoč čez noč — samo navidezno seveda — odpravljaj vse kulturne, gospodarske, jezikovne in druge razlike med jugoslovanskimi plemeni. Te razlike imajo svoj izvor v sto in stoletni zgodovini ločenosti jugoslovanskih plemen, še več, celo v zapadni

in vzhodni kulturi kot taki in kdor misli te razlike čez noč odpraviti s centralističnim sistemom, bo samo jačil zavest te razlike in povzročal odpor.

Radičeva stranka ki stremi po samostojnosti Hrvatske, ni za misleca noben dokaz za to, da je treba političnega in upravnega centralizma za edinstveno državo. Nasprotno! Centralistična in vrhunska še nesposobna uprava je Radičeva stranka rodila, oziroma jo samo ojačila in popularizirala.

Zadnje čase so začele vladne stranke po časopisju strašiti z velesrbsko idejo, češ, ali centralistično urejena država, ali pa pojdite, kamor hočete! Ta grožnja ne vsebuje sicer niti trohice ljubezni do edinstvene države, niti trohice državotvorne zavesti, katero nosijo frazerji vsak dan po svojih skrumnih ustih, pač pa dokazuje separatistične, oziroma imperialistične tendence dotičnih krogov v vsej njihovi razgaljeni nagoti. Dokazuje pa tudi njihovo duševno plitvost in politično nerodnost, ker mislijo s tako argumentacijo in s strahom "avstrijskih plemenskih avtonomij" strašiti v resnici državotvorne avtonomiste, kakor da bi bili ti — politična deca! Čim bolj bo narod politično dozoreval, tem preje bodo sfrčali taki zares ali separatistični ali pa imperialistični elementi s političnega povzraja.

Dopisi

New York, N. Y.

Tiho nedeljo 13. marca ob 5. popoldne bo pasijonska predstava v cerkveni dvorani, 62 St. Mark's Place. Marijina družba pa priredi igro 4dejanke "Spodnja mater" na Cvetno nedeljo 20. marca ob 5. uri popoldne. Igra je izvirna in se prvikrat prizori, zato je upati obile vdeležbe.

Poročevalce.

Conneaut, Ohio.

V naši naselbini se dela ponavadi in tudi plače so se po starem. Pusta smo dobro obhajali. Tukaj je dosti pečlarjev, ki smo vsi vlekli ploč. Če je kje kaj preveč deklet, nam pridejo sem, da nam bodo pošiljali iz Chicago slavnatih levkov.

Pozdrav vsem Slovincem in Slovenkam širom Zdrž. držav. Poročevalce.

Clinton, Ind.

Po mojem mnenju so dopisi najbolj zanimivi del gradiva v listu, ker potom dopisov je rojaka širom Amerike odprta najbolj prilika javno debatirati in razmotrivati o tej in oni stvari, kaj naj bi koristilo razvoju delavskega razreda in kako bi si izboljšali naše družabne razmere, ki so s vsakim dnem bolj mizerne. Jaz sem prepričan, da ako bi bil delavski razred bolj združen in solidaren, bi bil gotovo tudi siguren svojega zasluga in bi ne prišlo nikdar do tako ogromne mere brezposelnosti, kakor jo imamo sedaj, kar se razvidi iz dopisov širom Amerike. V tem oziru tudi tukajšnja naselbina ni nič na boljsem.

Pred kratkem je tukaj obratovalo nad 20 premoženjskih rovdov do malega s polno paro, danes pa je od teh že osem rovdov zaprtih in še vedno obetajo, da jih bodo še več zaprli. Vzroki za to so seveda razni, ki so pa vsi na slabi podlagi, ali bolje rečeno, so same prazne fraze. Po mojem mnenju se je zopet porodila v fantaziji rudniških baronov kaka nova praktična metoda, ali bolje rečeno, iznašli so zopet nove klesce, s katerimi bi radi odcepili delavsko mezo in tako delavsko maso še bolj k tlom priklenili kot je sedaj. Iz raznih sicer na videz nedolžnih predlog na postavodajne kroge je razvidno, kako grozno se boje delavske zavednosti, ki se je posebno pa onega časa, ko bi se delavska masa probudila in odločilo zahtevala svojih enakopravnih in postavnih pravic. Iz tega se razvidi, koliko se denarni veljaki prizadevajo obdržati proletarijat na svojih vajetih in kakih zvijač se poslužujejo, da bi triumfirali na prikriti nedolžen način.

Kdor količjak študira dnevne vesti, ta gotovo vé, da je sedaj nastavljenja zanjka v prvi vrsti delavskim organizacijam in svobodnemu tisku, ali za tem se skriva še veliko drugega. Jaz mislim, četudi se jim ta nakana posreči, da ne bo dolgo držala, ker s tem gospodujoči krogi s silo naperjajo, da bo čimprej počel na škodo kapitala. Meni bi bilo jako žal, če bi me popreje vrag odnesel s tega zmešanega sveta, predno razpoči naperjeni lok v obliki obračuna tisočletnim tlačiteljem in verčnim sovražnikom ubogega naroda.

Bolj ko človek premišljuje gnili družabni sistem sedanjega reda in kritično stanje delavskega razreda, da teže mu je krotiti svojo pravično nevoľjo proti povzročiteljem narodnega zla. Ker se pa še očitno jezo v manjšini nič opravi, zato je boljše, da se poprimemo praktične taktike po vzgledu gospodujočega razreda. Z ozirom na

to priporočam vsem onim, ki se trudite izboljšati naše slabe razmere, da se pod krinko navidezne vdanosti še močnejše in trdnjeje organiziramo in združimo ter se pripravimo na odločilni trenutek, ko nas mislijo naši nasprotniki s svojimi zvijačami oslepariti za naše dosedaj pribrane pravice.

Dolžnost celega naroda je, da brani svojo svobodo tiska in govora, da zamoremo povedati naše pravne zahteve vsaki čas javno in na glas denarnim pijavkam direktno v obraz.

Ob tej priliki opozarjam vse cenjeno občinstvo od tu in iz bližnje okolice na to, da priredi tukajšnji dramatični odsek "Lavor" dne 12. marca ob 7. uri zvečer dve igri in sicer obe izredno saljivi pod imenom "Anarhisti" in "Eno fajfice tobaka skledica kave", obe dvodejanke. Ta vzporeditev bo nudila gledalcem obilo zabave in smeha do solz. Vsled tega vas vse najljubnejše vabim, da se vdeležite te predstave v o-bilnem številu. Sodelovala bo izborna godba in vrši se na starem prostoru. Za razna okrepčila bo preskrbljeno najbolje. Vstopni-na ostane po starem. Pričetek točno ob 7. uri.

Osebe, ki nastopijo pri prvi igri, so: Golcar, župan, Frank Mačelj; Žilnik, tajnik, Frank Knaflic; Martinek, občinski sluga, Lambert Bolokar; Debeve, Zevnik, Plitek in Kremzar, občinski svetovalec, Bartol Oblak, Teodor Holvea, Andrej Cizej in Frank Režisnik; Waldbaum, glavar, John Škof; Ivan Kozmina, zavarovalni agent, Joe Oblak. Godi se v neki hribovski vasi.

Osebe, ki nastopijo v drugi igri, so: Blaž Robavnsnik, premoženjski kmet, Frank Režisnik; Katra, njegova žena, Amalija Zupančič; Urša, potovka, Johana Oblak. Godi se na domu pri Robavnsnikovihi.

Na veselo svidenje 12. marca! Frank Kežnik.

Denver, Colo.

Nimam nič kaj veselega poročila, pač pa žalostno novico, da je umrla sestra in večletna blagajnica društva Kraljica sv. Rožnega Venca št. 7 Zapadne Slovenske Zveze Franciška Bavdek. Pokojnica je spadala k petim različnim društvom, katerega so se korporativno vdeležila pogreba, ki se je vršil 6. februarja. Umrla je 30. januarja ob 6. uri zvečer. Pokojna zapušta čista in pet otrok od 12 do 20 let stari. Kako žalostna je bila, ko ji je neizprosna smrt pobrala 20letnega sina pred dve leti. Žalovala je skozi dve leti za svojim nepozabljenim sinom. Žalost se je pa še povečala, ko je izgubila zeta Karola Puželj, s katerim je bila njena hčerka komaj leto poročena. Njen zet je umrl letos 9. januarja. Žalovala je tako, da ji je vse to pomagalo v prerani grob.

Franciška Bavdek je bila rojena na Velikih Poljanah pri Ribnici. Bila je napredna članica, kakor tudi navdušena za Slovenski Dom. Njen pogreb je bil eden največjih v tej naselbini. Bila je zelo spoštovana tudi pri drugorodcih, ko se v velikem številu vdeležili sprejema in jo spremili k zadnjemu počitku.

Pokojna sestra, izginila si, poklical te je Bog k sebi, ali izginila ne boš iz naših src. Spominjali se bomo vseh tvojih del, da teže mu je krotiti svojo pravično nevoľjo proti povzročiteljem narodnega zla. Ker se pa še očitno jezo v manjšini nič opravi, zato je boljše, da se poprimemo praktične taktike po vzgledu gospodujočega razreda. Z ozirom na

Pokojna sestra, izginila si, poklical te je Bog k sebi, ali izginila ne boš iz naših src. Spominjali se bomo vseh tvojih del, da teže mu je krotiti svojo pravično nevoľjo proti povzročiteljem narodnega zla. Ker se pa še očitno jezo v manjšini nič opravi, zato je boljše, da se poprimemo praktične taktike po vzgledu gospodujočega razreda. Z ozirom na

Pokojna sestra, izginila si, poklical te je Bog k sebi, ali izginila ne boš iz naših src. Spominjali se bomo vseh tvojih del, da teže mu je krotiti svojo pravično nevoľjo proti povzročiteljem narodnega zla. Ker se pa še očitno jezo v manjšini nič opravi, zato je boljše, da se poprimemo praktične taktike po vzgledu gospodujočega razreda. Z ozirom na

Pokojna sestra, izginila si, poklical te je Bog k sebi, ali izginila ne boš iz naših src. Spominjali se bomo vseh tvojih del, da teže mu je krotiti svojo pravično nevoľjo proti povzročiteljem narodnega zla. Ker se pa še očitno jezo v manjšini nič opravi, zato je boljše, da se poprimemo praktične taktike po vzgledu gospodujočega razreda. Z ozirom na

Pokojna sestra, izginila si, poklical te je Bog k sebi, ali izginila ne boš iz naših src. Spominjali se bomo vseh tvojih del, da teže mu je krotiti svojo pravično nevoľjo proti povzročiteljem narodnega zla. Ker se pa še očitno jezo v manjšini nič opravi, zato je boljše, da se poprimemo praktične taktike po vzgledu gospodujočega razreda. Z ozirom na

Pokojna sestra, izginila si, poklical te je Bog k sebi, ali izginila ne boš iz naših src. Spominjali se bomo vseh tvojih del, da teže mu je krotiti svojo pravično nevoľjo proti povzročiteljem narodnega zla. Ker se pa še očitno jezo v manjšini nič opravi, zato je boljše, da se poprimemo praktične taktike po vzgledu gospodujočega razreda. Z ozirom na

Peter Zgaga

Kej smo ravno pri tem, bori o praznovanju napisal par besed.

V kako silnem ogorčenju se je tresel ves slovenski napredni tabbor, ko je Vodiška Johana med mesečnimi razdobji potila kri.

Grozni očitki so leteli na pope, ki pod krinko svete vere dopuste kaj takega, in ko se je slednjič izkazalo, da dotična kri ni bila Johana, pač pa telečja, je bilo ogorčenje še večje ter za klerikalce še večji skandal.

V Ameriki je izšla cela literatura o tej krvi. V zadoščenje mora biti vsakemu, da ni imel noben založnik namena povečevati vo-diško "svetnice". Namen vsakega je bil le, pokazati babjevnost v pravi luči.

Skaza je grmel v Čikagi, da je to nemoralno, protiversko, protinardno in sam Bog ve, kaj še vse. Ni mu zametiti, kajti pral se je, in pri pranju je ponavadi veliko umazana zraven.

Poleg tega je pa treba še to pomisliti: Aye Marija že sama opere svoje perilo, v kolikor se ji to posreči, toda prati perilo svojih vidiških tovarišic je precej neprijetna in smrdljiva stvar.

Toda čast, komu čast.

Z New Yorkom se pa Vodiče ne morejo primerjati, ker so majhne, in ne more biti v njih toliko oslov kot jih je tu.

V New Yorku izhaja Hearstov časopis, baje v milijon iztisih. Ne baje, pač pa dejstvo je, da ima ta časopis največ čitatev.

Pred kratkim se je ustrelil v New Yorku neki zdravnik. Pred smrtjo je napisal pismo, v katerem pravi, da si bo vzel življenje iz radovednosti, kakšno je življenje na onem svetu.

Meni se zdi, da ni bila radovednost vzrok samomora. Prohibicijska godlja mu je pokazala pot do revolucije in kroga iz revolucije pot v sree.

Par dni po njegovi smrti je pa dobila žena "poročilo" z drugega sveta. In poročilo pravi:

"Tukaj se mi jako dobro godi. Sprejel me je posebni odbor ter mi izvrstno postregel. Zabave je tukaj dovolj. Umetnikom in izobražencem se boljše godi kot se navadnim ljudem. Opozarjam te tudi, da so tisti ljudje, ki v življenju ne jedo mesa, tukaj veliko bolj zdravi in vpoštevani. Vsak dan imamo ples, koncerte, gledališke predstave, kinematograf itd. Ob priliki ti bom še kaj sporočil".

Najznačilnejše pri tem je, da je omenjeni Hearstov list objavil to "poročilo" na prvi strani z debelimi črkami, s sliko samomorilca in njegove žene.

Nad pet milijonov ljudi je čitalo to poročilo, in med temi je gotovo milijon, ki slepo verjame.

To je kulturna slika ameriškega "shvačanja" (kakor bi rekel Hrvat.)

Vodiška Johana je bila nedolžna, nevedna ovčica. Zlofinsko prefrigan je pa ameriški trust, ki prodaja v kanah konservirano so-čivje: jabolka, breskve, hruške, paradižnike, fižol itd.

Kajti brez posredovanja tega trusta, bi gotovo žena samomorilca ne dobila z "onega sveta poročila", da se v nebesih godi boljše onim ljudem, ki v življenju ne jedo mesa.

Kontrola delniških družb v Jugoslaviji.

Trgovinsko ministrstvo v Belgradu namerava uvesti za vso državo enotno zakonito določilo glede koncesiranja in kontrole delniškihdružb. Proti tej nameri se je dvignil odpor, in kakor ve poročati "Trgovski list", opusti ministrstvo to namero in uvede samokontrolno družbo na ta način, da posameznim podjetjem postavi na njih račun posebne komisarije, ki bi nadzirali delo in denarno poslovanje v podjetjih.

Jugoslovanska

Katol. Jednota

Ustanovljena 1. 1898

Inkorporirana 1. 1900

GLAVNI URAD v ELY, MINN.

Glavni odborniki:
Predsednik: RUDOLF PERDAN, 933 E. 185th St., Cleveland, O.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 106, Pearl Avenue, Lorain, O.
Tajnik: JOSEPH PISHLER, Ely, Minn.
Blagajnik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minn.
Blagajnik neizplačnih smrtin: JOHN MOVERN, 624 N. 2nd Ave., W. Duluth, Minn.

Vrhovni zdravnik:
Dr. JOS. V. GRAHEK, 845 E. Ohio St., N. S., Pittsburgh, Pa.

Nadzorni odbor:
MAX KERŽIŠNIK, Box 872, Rock Springs, Wyo.
MOHOR MLADIČ, 2003 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
FRANK ŠKRABEC, 4822 Washington St., Denver, Colo.

Porotni odbor:
LEONARD SLABODNIK, Box 480, Ely, Minn.
GREGOR J. PORENTA, Box 176, Black Diamond, Wash.
FRANK ZORICH, 6127 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Zdrujevalni odbor:
VALENTIN PIRC, 319 Meadow Ave., Rockdale, Joliet, Ill.
PAULINE ERMENC, 539 - 3rd Street, La Salle, Ill.
JOSIP STERLE, 404 E. Mesa Avenue, Pueblo, Colo.
ANTON CELAR, 706 Market Street, Waukegan, Ill.

Jednotno uradno glasilo: "GLAS NARODA".

Vse stvari, tiskajoče se uradnih zadev kakor tudi denarne pošiljavo naj se pošilja na glavnega tajnika. Vse pritožbe naj se pošilja na predsednika porotnega odbora. Prošnje za sprejem novih članov in bolnišnice sprejema naj se pošilja na vrhovnega zdravnika.

Jugoslovanska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslovancem za obilen pristop. Kdor želi postati član te organizacije, naj se zgleda tajniku bližnjega društva J. S. K. J. Za ustanovitev novih društev se pa obrnite na gl. tajnika. Novo društvo se lahko ustanovi z 8. člani ali članicami.

Iz Slovenije.

Kdo ima največjo pokojnino? Delavci, ki so delali 40 let v smodnišnici v Kamniku in so bili v vedni nevarnosti, imajo pokojnine na mesec po 54 K 80 vin. Kdaj se bo država nsmilila teh siromakov? Ali naj vsi pomrjejo od lakote pri taki pokojnini?

Poroke.
Poročil se je arhitekt Fran Dušan Petelin s Fedoro Danilo Ivančičevo, hčerko pokojnega notarja v Tolminu. Poroča se je vršila v pravoslavni kapeli dravske divjijske oblasti v Ljubljani. Petelin je bil edini Slovenec, ki je kot arhitekt častno sodeloval pri zgradbi palače "Jadranske razstave" na Dunaju leta 1912.

Dr. Slavko Fornazarič, gl. tajnik Jugoslovanske Matice, se je poročil z Mimico Pertotovo iz Rojana pri Trstu.

Poročil se je Anton Markov, trgovec v Ljubljani, s Franeko Oblakovo, hčerko znanega poselnika na Tržaški cesti Oblaka vulgo Tončkov Jaka.

V Mariboru se je poročil Vekoslav Klemenčič z Marinko Cajnik.

Zlata poroka.

Na Ponikvi ob južni železnici sta obhajala svojo zlato poroko dne 31. januarja Josip Šibal in njegova zvesta družica Agata, oba ravno po 70 let stara. Obenem je bil ta dan poleg 5 drugih parov poročen njun mlajši sin Anton, dočim starejšega ni bilo pri slavnosti. Mlajšemu je oče sedaj tudi izročil gospodarstvo, ki je dobil nevesto materinega imena, Agato Vrečko, iz dobro znane Zalešaneve hiše.

Smrtna kosa.

V Ljubljani je umrl, zadet od srčne kapi, Fran Mally, tovarnar in hišni posestnik na Sv. Petra cesti št. 34. Pokojnik je bil rojen leta 1865. V ljubljanskem javnem življenju je igral odlično ulogo. Bil je zaveden narodnjak in zvest pristaš Nar-napredne stranke, ki ga je že leta 1896 poslala kot svojega zastopnika v prvem volilnem razredu v občinski svet. Tej korporaciji je pokojnik pripadal danes. Bil je član finančnega in olepševalnega odseka ter načelnik upravnega odbora "Mestnega pogrebnege zavoda". V vseh teh korporacijah je bil Mally na svojem mestu ter posvetil vse svoje sile, svoje bogate skušnje in svoje znanje blagru mestne občine ter njenega prebivalstva. Živo se je zanimal tudi za vsa kulturna vprašanja, zlasti pri sren mu je bilo slovensko gledališče, čigar stremenje je podpiral z največjo vnuemo in navdušenjem. Ko se je ustanovila Družba sv. Cirila in Metoda, se je pokojni Mally z vso ljubeznijo oklenil tega narodno-obrambnega društva. Bil je do danes predsednik šentpeterske moške podružnice, katero je z uspehom vodil dolgo vrsto let. Bil je ljubezniv družabnik, jeklen značaj, moč poštenjak, ki je užileto.

Umrla je v Ljubljani: Fran Sučić, dninar, 64 let.

Karolina Luschnig, rojena Andolskec, stotnikova vdova.

Friderik Hanns, vpokojeni rečni mojster.

Ivana Wohlfahrt, roj. Papež.

Ivan Volčič, kočarjev sin, 33 l.

Matiija Gradolnik, delavec, 36 let.

Stanislava Štrukelj, čevljarjeva hči, 6 tednov.

Izidor Florjančič, tovarniški delavec v pokoju, 63 let.

Martin Murko, sedlarski pomočnik, 19 let.

Alojzija Močnik, opankarjeva žena, 53 let.

Slovenska upodabljaljoča umetnost.

Slovenski genij se je pojavil najprej v upodabljaljoči umetnosti. Slovenska umetnost ima sedemstoletno tradicijo za seboj; iz sivega srednjega veka sveti njena luč v najnovejšo dobo. Ko se ni bil pisan začetek slovenske knjige, ustvarjali so slovenski umetniki umetnine, enake umetvorom najstarejših kulturnih narodov. Pri nobenem drugem slovanskem niti kakem evropskem narodu sploh, se niso v taki meri križali slovanski, germanski in romanski vplivi, kot na slovenski zemlji. Slovenska umetnost bi lahko postala kvintesenca in sinteza evropske umetnosti, slovanske, germanske in romanske kulture, če bi bili Slovenci številnejši in gospodarsko močnejši. Naš tip je zapadnoslovanski, zrastle je iz lege slovanske zemlje in značaja našega naroda. V slovensko umetnost pa spada vse, kar so ustvarili umetniki slovenskega pokolenja, čeprav so delali na tujem, pa tudi tisto, kar so ustvarili taki tuje rojeni umetniki, ki so delali med nami in resnično vplivali na naš razvoj.

"Narodna galerija" ima namen, da zbere raztresene slovenske umetnine vseh časov, da pokaže slovensko upodabljaljočo umetnost v celoti, katere sedaj ni videti, kakor da bi je ne bilo. Ta naloga je vredna največjega truda, ne le iz narodnih ozir, ampak tudi iz splošnega, internacionalnega umetniškega stališča. Gre za kulturno vrednoto, gre za specifično slovensko galerijo. Internacionalne historično-pragmatične umetniške galerije pri nas take ni mogoče zgraditi, da bi imela absolutno vrednost, ravnotako ne skupne galerije slovenske in druge slovanske umetnosti, ker vsak narod hrani najboljše svoje stvari zase; možna je edino slovenska umetnostna galerija, ki bo ravno vsled tega svojega značaja in kot taka absolutnega pomena tudi za internacionalno umetnost. Najzbranejši duhovi med nami, kakor n. pr. že pred sto leti Žiga baron Zois, so stremeli za tem: ciljem.

V 14. stoletju je začetela na slovenski zemlji prelepa gotika, njen evet je žarel do konca 16. stoletja. Naša gotika, veselejša in vedrejšega značaja kot nemška, — pod katere vplivom in vplivom Italije — se je razvila predvsem iz slovenskih cerkvah (freske, križni altariji, kipji) in je dosegla višji umetniški nivo kot ga kaže sedanji umetniški razvoj pri nas. Iz 15. stoletja bi bilo omeniti freskanta Jeriča ter arhitekta Andreja iz Loza in magistra Petra iz Ljubljane.

V sijajni dobi renesance v Italiji so pomagali graditi pomnostno stavbo beneške umetnosti mnogi Slovenci. Med dolgo vrsto slikarjev, arhitektov in stukaterjev "Schiavonov", je bilo dosti naših ljudi in ne le Dalmatincev. Viktor (Krač) Carpaccio (1450—1522) — nečene Bellinijev, svrtnik Tizianov, najslavnejši legendarni slikar starejše beneške šole, je bil rojen v Kopru ter je bil po rodu gotovo Slovenec; Tintoretto se je učil iz njegovih slik. V 15. stoletju je slovel v Vidmu kipar Janez Craino (Kranjski) iz slov. St. Petra, Dominik iz Kepra "il bravissimo" pa je pomagal Ricciju pri zidanju dožev palače v Benetkah. Arhitekt V. Bojan je delal v Čedadu; v Pušji vasi (Venezona) tedaj še slovenski, je bil rojen leta 1540 slikar Andrej Petral; leta 1530 rojeni slavnj minijaturist Budovin pa je nadvladal vse stare slikare v iznajdljivost in risbi, kakor pravi Lancelotti. Slovence Janez s Krasa (Giovanni Schiavone del Carso) mojster grotesknega slikarstva je bil v krogu mojstrov na papeževem dvoru ter je slikal leta 1560 v palazetu v rimskem Belvederu za papeža Pija IV. Slovenska zemlja je bila v svitu največje dobe umetnosti, italijanske renesance in žnjo v ozkih stikih. Tizian sam je slikal na gradu v Senožečah. Škodo, ki jo je napravila na slovenskih tleh reformacija v umetniškem oziru, popravil je škof Hren; po mestih in po deželi ustvarjali so v začetku in sredi 17. stoletja Plavec, Ferfila, Minič, Knajič, Žel, Hren, Albertal, na Koroškem je gradil cerkve Kolnik, na Štajerskem Julijan. Za njimi je zbudil Vajkarta baron Valvozar bakroreško umetnost na Slovenskem; ndelovali so kot bakrorezi Werex, Trost, Vitezovič in Koch, kot slikarji Klerič, Gladil in Nizozemec Alhanak. Na dvoru cesarja Leopolda je bil bakrorež, goriški Slovenec Kalin "comes palatinus".

"Academia operosorum" je u-stvarila konec 17. in začetkom 18. stoletja drugo veliko umetnostno dobo na Slovenskem. Začetek je naš barok, ki ima svoj lasten značaj ter se zelo razlikuje od nemško-avstrijskega baroka. Kiparstvo sta dvignila krepki Luka Mistej in njegov zet naturalizirani Benečan Franc Robba, mojster elegancije in bravure do najvišje kvalitete, mojster Julij Quaglio, učence Franceschinijev, ki je, kakor pravi Dolinar, preselil svoja učitelja, je izvršil siljajna cerkvena dela zlasti na presno, pa tudi profane umetnine. Žnjim sta tekmovala freskanta brata Jelovška, pater Frančišek iz Bistre in kipar Cussa. Dela teh mojstrov, zlasti Quaglijeva so vplivala na naraščaj celo stoletje. Ze v ti dobi so se obrnili slovenski umetniki, ki so prej ostajali v Italiji, na sever, ki je kmalu začel vplivati tudi na domači razvoj. Kraker iz Štajerske je slikal na Češkem, kamor je krenil iz slovenske Furlanije Major, ki so ga primerjali Čehi s svojim slavnim Bradlom.

Sredi 18. stoletja jeystal v naših krajih slovenski Rubens, Valentin Meneinger iz Bohinja, eden izmed naših velikih slikarjev, silno plodovit — ohranjenih je še okoli 400 njegovih del — mogočen v slogu, krepak v koloritu, poln nprave resnobje. Napolnil je s svojimi deli cerkve, slikal pa tudi posvetne stvari. V istem času sta živela tudi nekejeji in solanejši Goričan mojster Čebelj in pa mojster fresk F. Tomšič. Na Dunaju je naposled živel Korošec Fr. Laničar, ki se je učil najprej v Ljubljani, šel potem s slavnim Fuggerjem s stipendijo Marije Terezije v Italijo ter bil nato kot profesor dunajske akademije znamenit portretist najvišje aristokracije. Poleg njega je živel na Dunaju svetnik akademije umetnosti Fr. Janek, štajerski Slovenec, slikar krajin in žanrov; več njegove

Nekaj kitajskih pregovorov.

Če hočete najti slikovitost, prerajeno zdravo domačo pamet ter vse prodirajočo vizijo, se morate obrniti na Kitajce.

Dobro, katero boste črpali iz vsake knjige in vsakega reka, ne bo obstajalo v informaciji, katero vsebuje tak rek, temveč v tem, kar bo započel v vaši duši.

Ali je mogoče najti kaj boljšega kot je to, kar je vsebovano v naslednjih pregovorih Kitajcev? Vsa teh rekov bo poslal vašega duha na nova pota.

- Če nimaš smebljajočega obraza, ne postani trgovec.
- Le lep ptiček pride v gajbico.
- Izguba prihaja od pridobivanja denarja.
- Veruj v denar in prodaj svojo hišo.
- Tigri in srpe se ne izprehajajo skupaj.
- Človek ne more doseči dovršenja v sto letih. Lahko pade v enem dnevu in ima še vedno dosti časa.
- Ne izpreminjaj svojih obljub za določeno ceno.
- Milosrčnost je večja kot postava.
- Ona, ki je žena enega, ne more jesti riža dveh.
- Padee rani najmanj onega, ki nizko leti.
- Zmagaj v svoji pravdi in izgubiš boš svoj denar.
- Veliki (kitajski) zid stoji, a njegova gradilnica je izginila.
- Boljše je, da napraviš dobroto doma kot da greš daleč ter zažigaš tam kadilo.

- Počitek vzgaja strasti.
- Premislj dvakrat — in ne reci ničesar.
- Pijanost ni krivda vina, temveč ona moža.
- Kadar si gledajo ljudje lice v lice, izginejo njih razlike.
- Brez modrosti učenih, bi ne bilo mogoče vladati nevednim.
- Brez dela nevednih pa bi ne bilo mogoče prehranjati učenih.
- Človek je lahko skrajno bedast, a je prebrisan, kadar kritizira druge.

- Pri sprejemanju postav je strogost neobhodno potrebna.
- Pri izvrševanju postav ni milosrčnosti.
- V svojih dejanjih bi morali soglašati z voljo nebes. Pri svojih besedah pa bi morali vprašati za svet čustva ljudi.
- Kadar oblečeš svojo obleko, se spomni na delo kmeta.
- Odkritosrčnost onega, ki pritrdi vsaki stvari, mora biti skrajno majhna.

- Čeprav nimajo ptice v gozdu nikakih skednjev, jim je vendar odprti prostori svet.
- Boljše je verjeti, da ima človek dobre lastnosti, kot pa trditi, da nima nikakih.

- V vsaki zadevi stopi korak nazaj, in imel boš prednost.
- Ničesar delati pomenja toliko kot delati zlo.

- Slab dentist je človek, ki ni v stanu napraviti dobrega utisa.

- Nekateri ljudje, ki vas trepaajo po ramah, bi vas narajše odarili po glavi.

- Ženska ima rada vsakega človeka, ki hvali njeno novo obleko, katero si je napravila iz stare.

- Za sebične ljudi je prav, da občudujejo same sebe. Drugače bi sploh ne bili deležni nobenega občudovanja.

skem Belvederu. Poleg njih pa so živeli doma tudi umetniki izbrnega okusa n. pr. portretist Herrlein, slikar Tominec, Kuehl in Kurz in gluhonemi Potočnik, ki je slikal za earja Aleksandra I. oltarno sliko. Kot odmev Mendelcerjev se je pojavil Matej Langus (1793—1856), ki se je vrnil leta 1829 v Ljubljano. Silno marljiv je našel velik odziv med občinstvom ter je zapustil ob smrti znatno premoženje. Langus je bil umetnik poln cerkvenega duha in zadnji baročni slovenski slikar. Fini portretist Stroj je slikal zlasti ženske portrete izbornu.

Dobo romantike in idealizma je postopal v naši umetnosti globoki in originalni Wolf, rojen v Velikih Laščah. Wolf je začetnik nove umetniške dobe. V svojih slikah in freskah je združeval prednosti Fuchlichove šole z odličnostjo Benečanov, dosegel sijajen in harmoničen kolorit. Tudi Wolf je ustvaril svojo šolo. Med najodličnejšimi njegovimi učenci sta brata Janez in Jurij Šubic — prvi je umrl v Kaiserslauternu, drugi je pa delal v Atenah in Parizu — in pa Anton Azbe, okoli katerega so se zbirali v Monakovem začetniki slovenske moderne, ki je nastopila izven domovine prvkrat korporativno pri Miethkeju na Dunaju leta 1904 ter je pri tej priliki pisal o nji znameniti kritik Haberfeld, da je začetek pristne nacionalne umetnosti. — Krog modernih slovenskih upodabljaljočih umetnikov je danes obsežen. Prostor mi žal ne dopušča podati obširnega referata o smernicah moderne slovenske umetnosti.

"Narodna Galerija" naj bi torej zbrala zaklade in odprla vrata v zakladnico, ki so sedaj še zaprta. To je sploh kulturna in ne le slovenska dolžnost. Ko bo postavljena kupola umetnosti, bo njena podoba šele zažarela v vsi lepoti.

Dr. J. E.

Papir iz trave.

V Nemčiji je bil pred nekaj meseci iznajden proces proizvodnje papirja iz trave, ki raste v močvirjih. Poskušnja se je izvršeno obnesla in iznajdba je že patentirana v mnogih inozemskih državah. Ker je danes veliko pomikanje tiskovnega papirja po vsem svetu, je ta iznajdba zelo velikega pomena.

Izčisti svojo kri.

Sedaj potrebujete spomladansko zdravlilo. Kot posledica zimskega življenja, ko je človek po večini zaprt v sobi in mu manjka zrak in gibanje — postane vaš sistem okoren, prebava nepravilna in udje več ali manj neigibni.

Severa's Blodal

(preje Severov Kristižilec) je pravo obnovljavalno zdravilo, ki bo delalo blagodejno na izmenjavo vašega sistema, ki ga tako želite. Pomaga do poprave nenaravnih razmer in deluje kot regulator za zdravljenje kožnih izpuščajev. Cena \$1.25. Pri vseh lekarnah.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS IOWA

od Sv. Trojice v Halozah: Zlato poroko sta 6. febr. obhajala, zakonska Martin in Marija Hostnik še krepka po duhu in telesu. Jubilanta sta viničarja, ki že nad 32 let zvesto in pošteno služita svojim predpostavljim, to je graški hramilnici v Podlehniku. Mnogi, ki so za to redko slavnost vedeli, so se iz srea veselili z zlatoporočencema ter jima voščili še diamantno poroko.

ČUDEŽ V STAREM PERU.

Pred davnim časom, ko je bila sedanja republika Peru biser v kroni španskega kralja, je živel v tej deželi črnc v duhu te svetosti, da so se njegovi čudeži lahko merili z onimi najboljših belih svetnikov njegovega časa. Ker se je bal za supremacijo svojega plemena, je španski škof prepovedal temu črnemu svetniku nadaljnjo razkazovanje njegove moči in to povelje je sprejel črnc z ono pokorostjo in ponižnostjo, ki je znak resničnega svetnika vsakega časa vake dežele in vsake barve.

Španci so v onem času gradili katedralo v Limi in tekom graditve je neki delavec pateg z najvišjega odra pred preplašenimi očmi svetega črnc. En trenutek pomisleka in mož bi se razbil na kosce. — Stoj! — je zaklical vsled tega. Pustil je viseti delavca sredi zraka ter poiskal škofa, kateremu je obrazložil celi položaj. Rekel mu je, naj gre sam h katedrali ter zaključuje čudež, če noče, da bi ubogi sin Hama vršil čudeže. Škof je bil toliko pameten, da je dovolil črncu povratek h katedrali ter zaključuje čudeža. Delavec je zlezel zopet navzgor na svoj oder ter de-

lal mirno naprej, kot da se ni nič pripetilo. Od onega časa naprej pa je smel črnc vršiti svoja čuda, kadarkoli se mu je zljubilo in kadarkoli se je ponudila primerna prilika.

Iščem svojega strica MATIJA JEREB. Doma je iz Voljaka št. 16, podomače Černikarjev, pošta Gorenja vas nad Škofjo Loko. Prosim cenjene rojake, če kdo ve, da mi naznani njegov naslov, ali naj se pa sam oglasi. — Mary Jereb omožena Barbič, Box 165, Russellton, Pa. (5-9—3)

POZOR, ROJAKI!

Lepa prilika se nudi onemu, ki hoče kupiti POSESTVO, in sicer v Žužemberku št. 73, Dolenjsko. Posedstvo se nahaja v trgu in obstoji iz velike zidane hiše, krite z opeko, zidanega hleva za šest glav živine, zraven se drži poslopje za seno. Okrog hiše se nahaja velik sadni vrt. Njive se nahajajo 20 minut hoda od hiše in se na njih nahaja dvojni kozolec. Vse posedstvo se nahaja v dobrem stanju. Prodaj poceni, ker ne mislim potovati več v staro domovino. Za podrobnosti se obrnite na Mohor Mladič, 1334 W. 18th St., Chicago, Ill. (7-9—3)

V zalogi ga je le še sto iztisov!

Slovensko-Amerikanski Koledar za leto 1921

40c. + poštino, vred

Naročite sedaj!

IMPORTIRANE BRINJEVE JAGODE

Najboljše vrste

Vred 130 funtov \$13.—

K naročilu priložite Money Order.

MATH. PEZDIE

Box 772, City Hall Sta.

New York, N. Y.

FARMA NAPRODAJ

v največji slovenski farmerski naselbini v Willardu, Wis. Farma obsega 40 akrov in se nahaja 3/4 milje od Willarda, siarirne, prodajaln, železnice, pošte, cerkve in 5 minut do šole. Na farmi se nahaja 13 glav živine, 10 krav, 1 telica, 1 bik, 1 konj, 7 prašičev, košči, vozovi in drugo orodje. Poslopje v dobrem stanju. Prodaj poceni, ker bom odpotoval v domovino. Torej lepa prilika za dobrega človeka. Katerega veselijo, naj mi piše za vsa druga pojasnila, ali pa naj pride pogledat. — Frank Petkovšek, Box 130, Willard, Wis. (7-8—3)

NAZNANILO.

Rojakom v West Va. se naznanja, da jih bo obiskal rojak Josip Cerne, ki je pooblaščen pobirati naročnino za Glas Naroda, vsled česar ga vsem priporočamo, da mu gredo na toko.

Uprava GLAS NARODA.

PREDNO SE GDLOČITE

za svojo družino sorodnika ali prijatelja naročiti vozni listek, ali poslati denar v domovino, da si ga potnik sam kupi, pišite najprej za tozadevna pojasnila na znan in zanesljivo tvrdko FRANK SAKSER STATE BANK 82 Cortlandt St., New York

Dr. Koler

SLOVENSKI ZDRAVNIK
638 Penn Ave. Pittsburgh, Pa.

Dr. Koler je najstarejši slovenski zdravnik specializirani v Pittsburghu, ki ima 24-letno prakso v zdravljenju vseh možnih bolezni. Zastrupljenje krvi zdravni s glavnim 606, ki ga je izumel dr. prof. Ehrlich. Če imate možolje ali mehuročke po telesu, v grlu, izpadanje las, bolečine v kosteh, pridite in izčistite vam bom kri. Ne čakajte, ker ta bolezen naleziva. Vse mške bolezni zdravim po 6-kratkani metodi. Kakor hitro opazite da vam prenehajo zdravje, ne čakajte, temveč pridite in jaz vam ga bom zopet povrnil. Hystero ali vodno kilo ozdravim v 36 urah in sicer brez operacije. Bolezni mehurja, ki povzročajo bolečine v križu in hrbtu in včasih tudi pri puščanju vode, ozdravim s gotovostjo. Revmatizem, trganje, bolečina otekline arheide, skrofile in druge kožne bolezni, ki nastanejo vsled nečiste krvi, ozdravim v kratkem času in ni potrebno ležati. Nekateri drugi zdravniki rabijo tolažila, da vas razumene. Jaz znam še iz staroga kraja, zato vam lažje ozdravim, ker vas razumem slovenski. Uradne ure: ob delavstvih od 9. do 6. Ob nedeljah od 9. do 2.

Prvi papir.

1. Vsaka oseba lahko dobi svoj prvi papir kakorkoli dospje v to deželo.
2. Nobenega časa ni treba, da bi prebival tukaj.
3. Pristojbina za prvi papir je \$1.00.
4. Nikakih prič ni treba pri prvem papirju.
5. Prvi papir, katerega je dobil inozemec po 29. juniju 1906, mora biti uporabljen v teku sedmih let potem ko je bil izdan.
6. Prvi papir, ki je bil izstavljen pred sprejemom naturalizacijske postave z dnem 29. junija 1906, je lahko uporabljen za prošnjo za drugi državljanski papir ob kateremkoli času, celo če je bil star osemnajst let ali več.
7. Če hoče mladoleten dobiti prvi papir, mora biti star osemnajst let ali več.
8. Prvi papir je treba vzeti v okraju (county), v katerem prebiva oseba ob času deklaracije svojega namena.
9. Treba je le, da znate podpisati svoje ime v angleškem jeziku na prvi papir.

Drugi ali državljanski papir.

1. Prošnja za drugi papir lahko vloži človek, ki je imel prvi papir skozi dve leti ali več in ki je prebival neprestano v Združenih državah skozi dobo petih let neposredno pred datumom vložitve prošnje in ki je prebival v državi, v kateri je vložil tako prošnjo, a najmanj skozi dobo enega leta od datuma predno je vložil svojo prošnjo.
2. Imeti je treba kot prič dva državljana Združenih držav, ki sta poznala prošnika najmanj skozi dobo petih let in ki lahko pri-sežeta, da je oseba, ki prosil za državljanski papir, dobrega moralnega značaja, ki se zavzema za principje ustave Združenih držav in ki je, po njih mnenju, upravičen postati državljani Združenih držav. Priči morata tudi pričati, da je prošilec, soglasno z njih vednostjo, stanoval v Združenih državah skozi dobo petih let, predno je vložil svojo aplikacijo in da je bil skozi eno leto neposredno pred vložitvijo prošnje, prebivalec države, v kateri je vložil svojo prošnjo.
3. Vsaka oseba, ki je dospela v deželo po 29. juniju 1906, si mora zagotoviti certifikat prihoda, predno lahko vloži prošnjo za drugi dr-

žavlanski papir. Formular ali oblika za ta certifikat prihoda je mogoče dobiti v uradu clerka, ki ima v svojih rokah naturalizacijske zadeve.

4. Prošnja za naturalizacijo mora biti vpisana najmanj skozi devetdeset dni pred katerimkoli zaslišanjem.

5. Dve originalni prič je treba priveriti ob času takega zaslišanja. Najboljše je izbrati priče, ki niso v nikakem sorodu s prošnicem.

Treba je namreč pomisliti, da bo prošnja v slučaju, da se ne privede teh dveh prič, najbrž odklonjena in da bo moral dobiti plačati nadatnje \$4.00 za vložitev nove prošnje, prav posebno v slučaju, če je bila prošnja pred sodiščem ob dveh zaporednih tozadevnih zaslišanjih. Treba je gledati na to, da sta prič v vsakem oziru verodostojni ali kompetentni; to se pravi, da poznata prošnika skozi dobo petih let in tako dalje in da sta ali tukaj rojena domačina ali da sta bila primerno naturalizirana, kajti v slučaju, da bi nastali kakšni dvomi glede državljanstva prič, bi bila zavrnjena tudi prošnja za naturalizacijo. 6. Če je človek prebival v eni državi nad eno leto, a v Združenih državah skozi pet let ali več, ter ni v stanu dobiti prič, ki bi ga poznali skozi polnih petih let bivanja v državi, v kateri stanuje, se lahko poslužijo prič, ki sta ga poznali skozi dobo njegovega bivanja v državi, nakar naj si zagotovi izjavo dveh državljanov, ki sta ga poznala v kakih drugih državah za preostali čas, katerim potem je lahko določiti dobo petih njegovega bivanja v tej deželi. Formularje za take izjave je mogoče dobiti v uradu clerka, ki ima v rokah naturalizacijske zadeve.

(Nadaljevanje sledi.)

Dve zlati poroki.

Iz Rodhovega-Gradea poročajo:

V nedeljo 6. febr. je minulo 50 let, ko so bili poročeni: Blaž Trobec in Marijana roj. Ambrožič ter Jakob Rihar in Uršula roj. Hribar. Blaž Trobec, iz znane Guglove hiše na Logu, je star 75 let in ravno toliko tudi njegova žena Marijana. Zlato poroko sta obhajala na domu 3. febr., na godovini dan Blaža. Oba sta še zdrava. Jubilejno svatbo sta obhajala v krog svojih najbližnjih sorodnikov. Imela sta 10 sinov in hčer, ki so še vsi živi, zapuščata pa 31 vnukov in vnukinj. Zanimivo je to, da imata večino svojih sorodnikov v Ameriki. Blažev brat Jožef je škof v Brockway, Minn, star 83 let, dve sestrji sta pri škofu. Potem imata štiri sinovi in štiri hčere v Ameriki. Dva sta župnika, dva pa posestnika. Hči Marijana, sestra Akvin, je v samostanu učiteljica glasbe. Tudi dva nečaka ima Blaž v Ameriki. Dr. Ivan Seliskar je profesor bogoslovja, dr. Jakob pa zdravnik. Doma sta ostala samo dva sinova: Blaž je gospodar na domu, Jakob pa sedlar v Kozarjih. Težko se dobi kaka rodbina, ki bi imela toliko najbližnjih sorodnikov v Ameriki, kakor Guglova iz Loga. Vsi se še radi spominjajo svoje rojstne hiše, večkrat pišejo, posebno škof Jakob pogosto piše. Letos poleti nameravajo sem priti. Bog daj, da bi našli Blaža in Marijano še pri takem zdravju in tako vesela, kakor sta bila na dan zlato poroke! — Druga zlata poroka Jakoba Riharja in njegove tovarišice Uršule pa je bila 7. feb. pri podružnici sv. Elizabete Podrebno. Jakob, star 81 let, je cerkvenik pri tej cerkvi že 51 let in kljub visoki starosti še vedno zvesto opravlja to službo. Uršula, stara 86 let, je perica cerkvenega perila že čez 50 let. Oba sta popolnoma zdrava in čvrsta. Cela podrebnerska soseska se je veselila tega dogodka, 25 parov v narodnih nošah se je vdeležilo te slovesnosti. Ob 11. uri je bila zlata poroka s sv. mašo. Po cerkveni slovesnosti je bila primerna gostija. Vse to je napravila soseska sama, da prizna cerkovniku Jakobu vso zahvalo za tako dolgo in vestno službo pri podružnici sv. Elizabete. Oba skupaj sta sedaj stara 176 let. Bog jima daj še veliko vseh dni v visoki starosti! — Se o eni zlati poroki poročajo

Naturalizacija.

4

